

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан юридичного

факультету

Сергій БАНАХ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з

науково-

педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор Навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 25 Воєнні науки, національна безпека,
безпека державного кордону

спеціальність – 256 Національна безпека (за окремими
сферами забезпечення і видами діяльності)

освітньо-професійна програма – Національна безпека за
(окремими сферами забезпечення і видами діяльності)

кафедра теорії права та конституціоналізму

Форма навчання	Курс	Семе- стр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінги	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем)
Денна	1	2	46	30	5	6	63	150	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	2

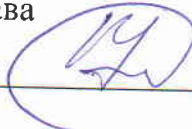
ТЕРНОПІЛЬ – ЗУНУ
2024

30.08.2024
СМД

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) (затверджена Вченою Радою ЗУНУ, протокол № 11 від 26.06.2024 р.)

Робочу програму склала професор кафедри теорії права та конституціоналізму, доктор юридичних наук, доцент **Тетяна ДРАКОХРУСТ**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії права та конституціоналізму, протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

В.о. завідувача кафедри теорії права та конституціоналізму **Наталія ЧУДИК**

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 256 Національна безпека, протокол № 1 від 30 серпня 2024 року

Голова групи забезпечення спеціальності **Василь ОМЕЛЬЧУК**

Гарант ОП **Василь ОМЕЛЬЧУК**

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ»
ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ»**

Дисципліна «Основи права та конституціоналізму»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 46 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: <i>Денна – 63 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінги: <i>Денна – 6 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i>
Тижневих годин – 10, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи права та конституціоналізму» полягає в тому, щоб сформувати у студентів базові знання про правову систему, основні правові концепції, принципи та інститути, а також закласти розуміння конституційних основ державного устрою, прав і свобод людини, і механізмів їх забезпечення та захисту. Вивчення цієї дисципліни сприятиме розвитку критичного мислення, здатності аналізувати та застосовувати правові норми, а також усвідомленню важливості конституційних цінностей у суспільному житті.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи права та конституціоналізму» є засвоєння базових правових понять і категорій; дослідження основних положень Конституції, її роль у правовій системі, а також принципи поділу влади, верховенства права, та захисту прав і свобод людини; сприяння розвитку навичок аналізу правових норм і документів, а також розуміння процедур прийняття законів та їхнього застосування; формування правової культури і громадянської відповідальності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Навчальна дисципліна «Основи права та конституціоналізму» вивчається на основі знань, які були отримані студентами з основ правознавства.

Дисципліна «Основи права та конституціоналізму» є вступною в загальну юридичну проблематику. Вона спрямована на ознайомлення студентів із базовими поняттями права, принципами правової держави, конституційним ладом та механізмами захисту прав і свобод людини. Ця дисципліна закладає фундамент для розуміння правової системи та формування правосвідомості, необхідної для подальшого вивчення спеціалізованих юридичних дисциплін.

Знання здобуті в результаті вивчення дисципліни лягають в основу опрацювання решта навчальних курсів, що передбачені навчальним планом підготовки фахівців в галузі знань Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальності Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності). Вона передує вивченню інших юридичних дисциплін, таких, як міжнародна безпека в сфері протидії тероризму, незаконній міграції та торгівлі людьми, економічна безпека держави, правове забезпечення національної безпеки, міжнародне гуманітарне право, міжнародні та національні стандарти захисту прав і свобод людини тощо.

2.5. Результати навчання.

РН6. Вміти орієнтуватися в джерелах інформації з сучасних проблем національної безпеки України та зарубіжних країн й орієнтуватися у військовій тематиці.

РН13. Здатність аналізувати законодавство у сфері національної безпеки й оборони, виявляти проблеми правового регулювання в цій сфері та визначати ефективні шляхи їх усунення.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ»

Змістовний модуль 1. Основи права та правової системи

Тема 1. Вступ до права та правознавства

Розгляд різних підходів до визначення права, його основні функції (регулювання суспільних відносин, захист прав і свобод, підтримання порядку тощо). Взаємодія між правом і моральними нормами, спільні та відмінні риси, роль етики в правозастосуванні. Аналіз ключових понять, таких як закон, правовідносини, суб'єкти права, об'єкти правовідносин, юридичні факти. Визначення поняття джерел права, огляд основних видів джерел (закони, підзаконні акти, судова практика, правові звичаї), їх ієрархія та значення у правовій системі.

Тема 2. Система права та її структура

Визначення поняття системи права, її внутрішня структура, зв'язки між окремими галузями та інститутами права. Поділ права на публічне та приватне, характеристика основних галузей (конституційне, адміністративне, кримінальне, цивільне, сімейне, трудове право тощо), їх специфіка та сфера застосування. Поняття правової норми, її структура (гіпотеза, диспозиція, санкція), класифікація правових норм (імперативні, диспозитивні, матеріальні, процесуальні), механізми реалізації та забезпечення виконання норм права. Поняття та ознаки правовідносин, види правовідносин, структура правовідносин (суб'єкти, об'єкти, зміст), роль правопорядку у підтриманні стабільності суспільства.

Тема 3. Право як регулятор суспільних відносин

Поняття та елементи механізму правового регулювання (правові норми, правові акти, правозастосовна діяльність, юридична практика). Характеристика основних суб'єктів правовідносин (фізичні особи, юридичні особи, держава, державні органи), їхні права та обов'язки. Поняття та види юридичної відповідальності (цивільна, кримінальна, адміністративна, дисциплінарна), умови настання відповідальності, принципи її застосування. Визначення правового конфлікту, способи його вирішення (мирне врегулювання, судовий розгляд, арбітраж), роль права у запобіганні та врегулюванні конфліктів.

Тема 4. Правова держава та верховенство права

Визначення правової держави, її основні ознаки (верховенство права, поділ влади, захист прав і свобод людини, наявність правового контролю).

Аналіз принципу верховенства права як основоположного принципу правової держави, його зміст і значення для правової системи.

Механізми захисту прав і свобод людини в умовах правової держави (судова система, омбудсмен, міжнародні інституції), роль Конституції у гарантуванні прав людини.

Види та механізми правових гарантій у правовій державі, особливості правового захисту національних і міжнародних рівнях.

Змістовний модуль 2: Конституціоналізм і конституційне право

Тема 5. Конституція: зміст, структура та значення

Визначення Конституції як основного закону держави, що закріплює основні принципи правового устрою, функції Конституції (регулювання суспільних відносин, встановлення основних прав і свобод, визначення структури державної влади).

Аналіз змісту та структури Конституції, огляд основних розділів (преамбула, розділи про права і свободи людини, розділи про державну владу, територіальний устрій, фінансову систему тощо).

Роль Конституції у формуванні правової системи держави, її значення для забезпечення стабільності та порядку в суспільстві, визначення правового статусу громадян і державних органів.

Ознайомлення з процесом прийняття Конституції, вимоги та процедура внесення змін до неї, роль референдумів у цьому процесі.

Тема 6. Конституціоналізм як основа державного устрою

Визначення конституціоналізму як правової та політичної доктрини, що базується на принципах верховенства Конституції, поділу влади, захисту прав і свобод людини.

Короткий огляд історичних етапів розвитку конституціоналізму, зокрема, становлення конституційних систем у різних країнах, вплив філософських і політичних теорій на формування сучасного конституціоналізму.

Аналіз основних принципів конституціоналізму, таких як верховенство права, поділ влади, народний суверенітет, демократичний порядок, правовий контроль і незалежність судової влади.

Визначення ролі Конституційного Суду у забезпеченні дотримання принципів конституціоналізму, огляд його основних функцій (конституційний контроль, тлумачення Конституції, захист прав і свобод людини).

Тема 7. Система державної влади

Визначення принципу поділу влади як основоположного принципу конституційного ладу, аналіз його реалізації на практиці, взаємодія та баланс між гілками влади.

Розгляд структури та функцій законодавчої гілки влади, зокрема парламенту, його повноваження, процес законотворчості, контроль за діяльністю уряду.

Аналіз виконавчої гілки влади, зокрема уряду, його структура, повноваження, порядок формування та діяльності, відповідальність перед парламентом.

Вивчення судової гілки влади, система судів, їхні повноваження та функції, принципи незалежності та неупередженості судової влади, роль судової системи в захисті прав і свобод громадян.

Аналіз ролі та повноважень президента як глави держави, його взаємодія з іншими гілками влади, механізми стримувань і противаг.

Тема 8. Захист прав і свобод людини у конституційному праві

Огляд основних прав і свобод, гарантованих Конституцією (особисті, політичні, економічні, соціальні, культурні права), їх зміст, межі та механізми реалізації.

Аналіз національних механізмів захисту прав і свобод (судова система, омбудсмен, право на конституційну скаргу), роль державних органів у забезпеченні захисту прав громадян.

Вивчення діяльності Конституційного Суду в контексті захисту прав і свобод, аналіз його рішень, які впливають на правову практику.

Ознайомлення з міжнародними договорами та конвенціями, які регулюють права людини (Європейська конвенція з прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права), механізми реалізації міжнародних стандартів на національному рівні.

Аналіз діяльності міжнародних судових та контрольних органів у сфері захисту прав людини (Європейський суд з прав людини, Комітет ООН з прав людини), їх вплив на національне законодавство та судову практику.

Тема 9. Проблеми сучасного конституційного процесу в Україні

Вплив політичних криз і зміни влади на стабільність конституційного порядку.

Проблеми узгодження політичних інтересів різних гілок влади в контексті конституційних реформ. Проблеми в реалізації реформи децентралізації та її конституційне забезпечення.

Взаємодія центральної та місцевої влади, гарантії самоврядування, питання розподілу повноважень.

Аналіз конституційних криз, що виникли в Україні, їх причини та наслідки. Проблеми правової невизначеності та суперечності в тлумаченні Конституції. Виклики, пов'язані з діяльністю Конституційного Суду, його рішеннями та впливом на правову систему.

Проблеми та труднощі в процесі внесення змін до Конституції, включаючи питання легітимності та прозорості цього процесу. Проблеми забезпечення та захисту прав і свобод громадян у контексті конституційних змін. Роль міжнародних організацій і судів (наприклад, Венеціанська комісія) у консультуванні та оцінці українських конституційних змін.

Питання адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів у контексті конституційних змін.

Тема 10. Конституційно-правові проблеми відповідальності публічної влади в Україні

Аналіз конституційних положень щодо відповідальності публічної влади, включаючи відповідальність президента, уряду, депутатів. Процедури та механізми імпичменту, відставки та інших форм конституційної відповідальності. Роль Конституційного Суду в контролі за відповідальністю публічної влади. Виявлення проблем, пов'язаних із забезпеченням відповідальності публічної влади, таких як політична корупція, безкарність та відсутність ефективних механізмів контролю. Перешкоди в процесі притягнення до відповідальності (зокрема, політичні та правові бар'єри).

Питання відповідальності чиновників та службовців за порушення законодавства та зловживання службовим становищем.

Роль антикорупційних органів і їх вплив на забезпечення підзвітності публічних службовців.

4. СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ» (денна форма навчання)

№ п/п	Теми	Лекції	Практичні заняття	Інд. роб.	Тренінг	Сам. робота	Контр. заходи
Змістовний модуль 1. Основи права та правової системи							
1.	<i>Тема 1. Вступ до права та правознавства</i>	4	4	3	2	5	Поточне опитування, тестування, есе
2.	<i>Тема 2. Система права та її структура</i>	4				5	
3.	<i>Тема 3. Право як регулятор суспільних відносин</i>	4				5	
4.	<i>Тема 4. Правова держава та верховенство права</i>	4				10	
Змістовний модуль 2. Конституціоналізм і конституційне право							
5.	<i>Тема 5. Конституція: зміст, структура та значення</i>	4	4	2	4	5	Поточне опитування, тестування, есе
6.	<i>Тема 6. Конституціоналізм як основа державного устрою</i>	4	4			6	
7.	<i>Тема 7. Система державної влади</i>	6	4			6	
8.	<i>Тема 8. Захист прав і свобод людини у конституційному праві</i>	4				4	
9.	<i>Тема 9. Проблеми сучасного конституційного процесу в Україні</i>	6				4	
10.	<i>Тема 10. Конституційно-правові проблеми відповідальності публічної влади в Україні</i>	6	4			11	
	ВСЬОГО	46	30	5	6	63	

(заочна форма навчання)

№ п/п	Теми	Лекції	Практичні заняття	Інд. роб.	Тренінг	Сам. робота	Контр. заходи
Змістовний модуль 1. Основи права та правової системи							
1.	<i>Тема 1. Вступ до права та правознавства</i>					15	Поточне опитування, тестування, есе
2.	<i>Тема 2. Система права та її структура</i>					15	
3.	<i>Тема 3. Право як регулятор суспільних відносин</i>	2				15	
4.	<i>Тема 4. Правова держава та верховенство права</i>	2	2			10	
Змістовний модуль 2. Конституціоналізм і конституційне право							
5.	<i>Тема 5. Конституція: зміст, структура та значення</i>	2				15	Поточне опитування, тестування, есе
6.	<i>Тема 6. Конституціоналізм як основа державного устрою</i>	2				15	
7.	<i>Тема 7. Система державної влади</i>					15	
8.	<i>Тема 8. Захист прав і свобод людини у конституційному праві</i>		2			15	
9.	<i>Тема 9. Проблеми сучасного конституційного процесу в Україні</i>					10	
10.	<i>Тема 10. Конституційно-правові проблеми відповідальності публічної влади в Україні</i>					18	
	ВСЬОГО	8	4	-	-	138	

5. ТЕМАТИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ».

Практичні заняття з дисципліни «Основи права та конституціоналізму» є невід'ємною складовою навчального процесу, яка спрямована на поглиблене засвоєння теоретичних знань, розвиток навичок їх застосування на практиці, а також на формування у студентів компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері місцевого самоврядування.

Важливою формою поглиблення знань з навчальної дисципліни «Основи права та конституціоналізму» є підготовка студентами есе з проблемних питань курсу, їх заслуховування та обговорення на заняттях.

Робочою програмою вивчення навчальної дисципліни «Основи права та конституціоналізму» передбачено проведення практичних занять у обсязі 30 годин. Заняття проводяться з усіх тем, передбачених робочим планом.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.

Тема 1. Вступ до права та правознавства

Мета: Ознайомити студентів з основними поняттями і категоріями права, з'ясувати роль права у суспільстві та розкрити його функції. Надати базові знання про джерела права та їхню ієрархію.

Питання для обговорення:

1. Що таке право і яку роль воно відіграє в суспільстві?
2. Які основні функції права? Як вони впливають на соціальні відносини?
3. Як право взаємодіє з мораллю та етикою?
4. Що таке правова норма? Яка її структура і як вона регулює суспільні відносини?
5. Які джерела права існують в Україні і яка їх ієрархія?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.

Тема 2. Система права та її структура

Мета: Розглянути структуру та складові частини правової системи, вивчити різні галузі права та їхню роль у регулюванні суспільних відносин. Оцінити, як система права впливає на правопорядок.

Питання для обговорення:

1. Що таке система права і як вона організована?
2. Які основні галузі права існують? Як вони класифікуються і в чому їхня специфіка?
3. Як правові норми інтегруються в систему права і взаємодіють між собою?
4. Які проблеми можуть виникати в контексті правової системи і як їх можна вирішити?
5. Як функціонує правопорядок в Україні, і яка роль кожної галузі права у його забезпеченні?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3.

Тема 3. Право як регулятор суспільних відносин

Мета: Проаналізувати, як право регулює суспільні відносини, розглянути механізми правового регулювання, а також визначити роль правовідносин у правовій системі.

Питання для обговорення:

1. Яким чином право регулює суспільні відносини і які механізми для цього використовуються?
2. Хто є суб'єктами правовідносин і які їхні права та обов'язки?
3. Як правові норми впливають на поведінку індивідів та організацій?
4. Які види правовідносин існують і в чому їхні відмінності?
5. Які проблеми можуть виникати при застосуванні правових норм і як їх можна вирішити?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4.

Тема 4. Правова держава та верховенство права

Мета: Вивчити основні принципи правової держави та верховенства права, їхнє значення для функціонування держави і суспільства. Оцінити механізми захисту прав і свобод людини в умовах правової держави.

Питання для обговорення:

1. Що таке правова держава і які її основні ознаки?
2. Які принципи верховенства права і як вони реалізуються на практиці?
3. Як система правосуддя забезпечує дотримання принципів правової держави?
4. Які механізми захисту прав і свобод людини існують в правовій державі?
5. Які виклики існують у забезпеченні верховенства права в Україні і як їх можна подолати?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5.

Тема 5. Конституція: зміст, структура та значення

Мета: Ознайомити студентів з основними аспектами Конституції як основного закону держави, вивчити її структуру, зміст і значення для правового та політичного устрою країни.

Питання для обговорення:

1. Що таке Конституція і яку роль вона відіграє в правовій системі держави?
2. Яка структура Конституції і як її основні розділи взаємодіють між собою?
3. Яке значення має Конституція для формування державного устрою і правового порядку?
4. Як відбувається процес прийняття та внесення змін до Конституції?
5. Які є основні джерела Конституції та як їх можна інтерпретувати в контексті правозастосування?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6.

Тема 6. Конституціоналізм як основа державного устрою

Мета: Розглянути принципи конституціоналізму, його значення як основи державного устрою, а також вплив на правову систему і політичні інститути.

Питання для обговорення:

1. Що таке конституціоналізм і як він впливає на державний устрій?
2. Які основні принципи конституціоналізму та як вони реалізуються в Україні?
3. Як конституціоналізм впливає на взаємодію між гілками влади і правовою системою?
4. Які історичні етапи розвитку конституціоналізму в Україні можна виділити?
5. Як сучасні зміни в конституційному праві впливають на конституціоналізм?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7.

Тема 7. Система державної влади

Мета: Вивчити структуру та функціонування системи державної влади, розглянути взаємодію між гілками влади та їхній вплив на управління і правопорядок.

Питання для обговорення:

1. Яка структура системи державної влади в Україні і як вона організована?
2. Які основні функції кожної гілки влади (законодавчої, виконавчої, судової)?
3. Як здійснюється поділ і баланс влади між гілками державної влади?
4. Які проблеми можуть виникати у взаємодії між гілками влади?
5. Як роль Президента та інших ключових органів влади впливає на державний устрій?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8.

Тема 8. Захист прав і свобод людини у конституційному праві

Мета: Проаналізувати механізми і інструменти захисту прав і свобод людини в рамках конституційного права, розглянути роль Конституції та судових органів у цьому процесі.

Питання для обговорення:

1. Які права і свободи людини гарантовані Конституцією України?
2. Як Конституція забезпечує захист прав і свобод громадян?
3. Які механізми правового захисту існують для громадян в разі порушення їхніх прав?
4. Яка роль Конституційного Суду в захисті прав і свобод людини?
5. Як міжнародні стандарти впливають на захист прав людини в Україні?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9.

Тема 9. Проблеми сучасного конституційного процесу в Україні

Мета: Вивчити актуальні проблеми і виклики, з якими стикається конституційний процес в Україні, розглянути їхній вплив на державний устрій і правову систему.

Питання для обговорення:

1. Які основні проблеми сучасного конституційного процесу в Україні?

2. Як політичні та соціальні кризи впливають на конституційний процес?
3. Які є виклики в контексті реформування Конституції та вносимих змін?
4. Яка роль міжнародних організацій у підтримці конституційного процесу в Україні?
5. Які можливості для покращення конституційного процесу в Україні можна запропонувати?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10.

Тема 10. Конституційно-правові проблеми відповідальності публічної влади в Україні

Мета: Розглянути проблеми, що виникають у сфері конституційно-правової відповідальності публічної влади, а також аналізувати механізми та інструменти для забезпечення підзвітності і правопорядку.

Питання для обговорення:

1. Які види відповідальності публічної влади існують в Україні і як вони реалізуються?
2. Які основні проблеми і обмеження існують у системі відповідальності публічної влади?
3. Як ефективність антикорупційних заходів впливає на відповідальність публічних службовців?
4. Які механізми правового захисту громадян у випадках зловживання публічною владою?
5. Які є пропозиції щодо удосконалення системи відповідальності публічної влади в Україні?

6. САМОСТІЙНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ»

Самостійна робота з дисципліни «Основи права та конституціоналізму» є важливою складовою навчального процесу, що дозволяє студентам поглибити знання з тем, що вивчаються, а також розвинути навички аналітичного мислення та практичного застосування теоретичних концепцій. Розвинути вміння самостійно досліджувати та аналізувати основні аспекти правової системи та конституціоналізму, підвищити рівень розуміння концепцій, принципів і практичних аспектів права та конституційного устрою.

Теми робіт можуть бути запропоновані самим здобувачем та узгоджені з керівником курсу.

Зміст самостійної роботи включає:

Вивчення системи державної влади:

Оглянути структуру державної влади в Україні, зокрема роль та функції законодавчої, виконавчої та судової гілок.

Написати аналітичну доповідь (до 2 сторінок) про взаємодію між цими гілками влади та їхній вплив на управління і правопорядок в Україні.

Дослідження прав і свобод людини:

Вибрати два основні права або свободи, гарантовані Конституцією України.

Підготувати короткий реферат (до 2 сторінок) про реалізацію цих прав у практиці, включаючи приклади судових рішень або випадків порушення прав.

Модуль «Самостійна робота» визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих при виконанні поставлених завдань.

7. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Порядок проведення і тематика тренінгу з дисципліни «Основи права та конституціоналізму»

Тренінг є незамінним елементом системи навчання. Тренінг – це насамперед навчання, що опирається на досвід людини, а також допускає, що присутні на тренінгу

студенти, окрім отримання нової інформації, мають можливість відразу використати її на практиці, виробляючи нові навички.

Мета проведення навчального тренінгу:

- 1) інформування (про певні явища) та набуття учасниками тренінгу нових професійних навичок та умінь;
- 2) формування навичок співпраці, поваги та толерантності до інших поглядів;
- 3) формування навичок критичного та логічного мислення, аналізу, відбору та презентації інформації;
- 4) зміна стереотипів, поглядів на правову проблему;
- 5) підвищення здатності учасників до дискусії, обґрунтування власної позиції;
- 6) пошук ефективних шляхів розв'язання поставлених проблем завдяки об'єднанню зусиль учасників в тренінговій групі.

Рекомендований порядок підготовки студента до тренінгу: а) самостійне опрацювання відповідної наукової літератури; б) підготовка презентації та участь у дискусії в рамках аудиторного проведення тренінгу.

Тренінг проводиться наприкінці семестру на окремому занятті. За підсумками тренінгу викладач робить підсумок про рівень засвоєння студентами матеріалу та оцінює якість їх підготовки.

По-перше, магістральною метою навчальної дисципліни «Основи права та конституціоналізму» є оволодіння студентами навиками застосування етико-правових норм академічної доброчесності.

По-друге, враховуючи мету та завдання навчальної дисципліни «Основи права та конституціоналізму», студентам запропоновано підготовка презентації з визначеної теми та участь у тренінгах з актуальних питань.

Тематика на тренінги

Тема. Конституційні основи державного устрою

Опис: Тренінг зосереджений на вивченні Конституції України як основи державного устрою, її структури, змісту і значення для правової системи. Учасники розглянуть ключові розділи Конституції і принципи конституціоналізму.

Основні питання для обговорення:

- Яка структура Конституції України і які основні розділи вона містить?
- Як Конституція формує державний устрій і функціонування державних органів?
- Які принципи конституціоналізму та як вони реалізуються в Україні?
- Які основні зміни відбулися в Конституції України за останні роки і їх вплив на державний устрій?

Тема. Права і свободи людини у конституційному контексті

Опис: Тренінг присвячений аналізу прав і свобод людини, гарантованих Конституцією України, а також механізмам їх захисту. Учасники ознайомляться з основними правами та свободами, а також з органами та процедурами, які забезпечують їх реалізацію та захист.

Основні питання для обговорення:

- Які права і свободи людини закріплені в Конституції України?
- Як забезпечується реалізація цих прав на практиці?
- Які є механізми захисту прав і свобод людини в Україні?
- Яка роль Конституційного Суду у захисті прав і свобод?

Модуль «Тренінг» визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час тренінгу.

Студенти можуть бути поділені на підгрупи і між собою оприділитися з вибором теми тренінгу.

Підведення підсумків відбувається шляхом обговорення результатів виконаних тренінгового завдання групою чи підгрупами студентів. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Основи права та конституціоналізму» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- ✓ поточне тестування та опитування;
- ✓ контрольне модульне тестування;
- ✓ презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- ✓ виконання самостійної роботи;
- ✓ студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ✓ есе;
- ✓ тренінги.
- ✓ екзамен.

9. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100 бальною шкалою) з дисципліни «Основи права та конституціоналізму» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5 %	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 тем – від 3-ох до 7-ти оцінок)	Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання модульної роботи за темами 1 – 5 (тестування, теоретичні питання, задачі)	Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 тем – від 3-ох до 6-ти оцінок)	Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання модульної роботи за темами 6 – 10 (тестування, теоретичні питання, задачі)	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань під час тренінгу.	Оцінювання завдання теоретичної та практичної частин завдання самостійної роботи студента	2 питання = по 30 балів; 1 задача = 40 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)

35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Найменування	Номер теми
Мультимедійний проектор та проєкційний екран	1 – 10
Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: Microsoft Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1 – 10
Наявність доступу до мережі Інтернет	1– 10
Персональні комп'ютери, ноутбук	1– 10
Комунікаційна навчальна платформа Moodle для організації дистанційного навчання	1– 10
Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1– 10

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВА ТА КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ»

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст.502.
2. Вибірчий кодекс України : Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст.799.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст.429.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р., затв. Законом України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5- 6. Ст.43.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
8. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10 лютого 1998 р. № 90/98-ВР (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>.
9. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
10. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03 лютого 2015 р. № 141-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19>
11. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
12. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>. 13. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22 лютого 2007 р. № 698-V (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-16>. 14. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
15. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII (із змін.). URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
16. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

17. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII (в ред. Закону від 13 січня 2011 р. № 2938-VI). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
18. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
19. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.
20. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (в ред. Закону від 22 грудня 2005 р. № 3277-IV). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр>.
21. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
22. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586- XIV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
23. Про національні меншини в Україні : Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-XII .URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2494-12.38>.
24. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад: навч. посіб. Київ: ВІЕН ЕЙ, 2018. 256 с. 44.
25. Калинюк С. С. та ін. Конституційно-правовий статус адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу: моногр. Ужгород: Гельветика, 2017. 197 с. 45.
26. Барабаш Ю. Г. та ін. Конституційне право: підручник . Київ: ВАІТЕ, 2021. 528 с.
27. Конституційне право України: підручник. Ужгород: РІК-У, 2020. 504 с.43. Конституційне право України: підруч. 8-е вид. перероб. та допов. Ужгород: Гельветика, 2018. 410 с.
28. Слінько Т. М. та ін. Конституційне право України: підручник. Х. : Право, 2020. 592 с. 46.
29. Fontanelli F. and Martinico G., ‘Cooperative Anatagonists. The Italian Constitutional Court and the Preliminary Reference: Are We Dealing with a Turning Point?’ (2008) Eric Stein Working Paper 5, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1299280, accessed 18 October 2021.
30. Florczak-Wątor Monika, ‘The Capture of the Polish Constitutional Tribunal and its Impact on the Rights and Freedoms of Individuals’ in Jürgen Mackert, Hannah Wolf and Bryan S. Turner (eds.), *The Condition of Democracy. Vol. 2: Contesting Citizenship* (Routledge 2021) 127–142.
31. Florczak-Wątor Monika, ‘The Polish Constitutional Tribunal and its Transformation’ (2020) 32 *European Review of Public Law*, 461–47149.
32. Kawczyńska Monika, ‘The Court of Justice of the European Union as a Law-Maker: Enhancing Interpretation or Acting Ultra Vires?’ in Monika Florczak-Wątor (ed.), *Judicial Law-Making in European Constitutional Courts* (Routledge 2020) 203–220.50.
33. Lepsius Oliver, ‘The Standard-Setting Power’ in Matthias Jestaedt, Oliver Lepsius, Christoph Möllers and Christoph Schönberger (eds.), *The German Federal Constitutional Court: The Court without Limits* (Oxford University Press 2020) 70–130.